

Onderwerp	fase 1	fase 2	fase 3
Inhoudslijn Beeldende vorming			
	<p>PO Kerndoelen 54, 55</p> <ul style="list-style-type: none"> • PO Kerndoel 54: De leerlingen leren beelden, taal, muziek, spel en beweging te gebruiken om er gevoelens en ervaringen mee uit te drukken en om er mee te communiceren. • PO Kerndoel 55: De leerlingen leren op eigen werk en dat van anderen te reflecteren. 	<p>PO Kerndoelen 54, 55</p> <ul style="list-style-type: none"> • PO Kerndoel 54: De leerlingen leren beelden, taal, muziek, spel en beweging te gebruiken om er gevoelens en ervaringen mee uit te drukken en om er mee te communiceren. • PO Kerndoel 55: De leerlingen leren op eigen werk en dat van anderen te reflecteren. 	<p>PO Kerndoelen 54, 55</p> <ul style="list-style-type: none"> • PO Kerndoel 54: De leerlingen leren beelden, taal, muziek, spel en beweging te gebruiken om er gevoelens en ervaringen mee uit te drukken en om er mee te communiceren. • PO Kerndoel 55: De leerlingen leren op eigen werk en dat van anderen te reflecteren.
Het creatieve proces bij beeldend werk	doorlopen van een creatief proces in vier fases: oriënteren-onderzoeken-uitvoeren-evalueren	doorlopen van een creatief proces in vier fases: oriënteren-onderzoeken-uitvoeren-evalueren	doorlopen van een creatief proces in vier fases: oriënteren-onderzoeken-uitvoeren-evalueren
	onderzoeken van betekenisvolle onderwerpen en thema's uit de eigen belevingswereld en cultuur, waaronder cultureel erfgoed, en deze verbeelden in beeldende werk	onderzoeken van betekenisvolle onderwerpen en thema's uit de eigen belevingswereld en cultuur, waaronder cultureel erfgoed, en deze verbeelden in beeldende werk	onderzoeken van betekenisvolle onderwerpen en thema's uit de eigen belevingswereld en cultuur, waaronder cultureel erfgoed, en deze verbeelden in beeldende werk
	reflecteren op beeldend werk tijdens alle fases van het creatieve proces	reflecteren op beeldend werk tijdens alle fases van het creatieve proces	reflecteren op beeldend werk tijdens alle fases van het creatieve proces
Kijken naar en praten over beeldend werk	openstellen (met alle zintuigen) voor beelden binnen een onderwerp uit de belevingswereld zoals mensen en dieren, verhalen en prentenboeken, gebouwde omgeving, kleding, speelgoed, vervoermiddelen	openstellen voor beeldende vormgeving en beeldende kunst binnen een onderwerp uit de belevingswereld, wereldoriëntatie of cultureel erfgoed	openstellen voor beeldende vormgeving en beeldende kunst binnen een onderwerp uit de belevingswereld, wereldoriëntatie of cultureel erfgoed
	betekenis geven aan beelden	in een	in een

Onderwerp	fase 1	fase 2	fase 3
	door gericht te kijken en erover te communiceren (met hulp van de leraar)	beeldbeschouwingsgesprek (onder leiding van de leraar) betekenis geven aan beelden door relaties te leggen tussen betekenis, vormgeving en materiaalgebruik	beeldbeschouwingsgesprek betekenis, beeldaspecten en materialen en technieken met elkaar in verband brengen en de eigen betekenisgeving spiegelen aan die van anderen; daarbij openstaan voor ideeën van anderen(waaronder professionele kunstenaars)
	kennismaken (in binnen- en buitenschoolse situaties) met verschillende soorten beeldende vormgeving en kunst: gebruiksvoorwerpen (bijv. speelgoed), tekeningen en prenten(boeken), foto's en filmpjes, schilderijen, beeldhouwwerken, architectuur	kennismaken in binnen- en buitenschoolse situaties met verschillende soorten beeldende vormgeving en kunst (uit verschillende tijden en culturen): tekeningen en prenten)boekillustraties, schilderijen, foto's en (animatie)filmpjes, beeldhouwwerken, architectuur en interieurs, hedendaagse beeldcultuur, gebruiksvoorwerpen/design	kennismaken in binnen- en buitenschoolse situaties met verschillende soorten beeldende vormgeving en kunst (uit verschillende stijlperioden en culturen): tekeningen en grafiek, schilderijen en collages, foto's en (animatie)films, beeldhouwwerken en installaties, (binnenhuis)architectuur, hedendaagse beeldcultuur, gebruiksvoorwerpen/design
	kennismaken met plekken waar beeldende kunst/vormgeving te zien is (bijv. schooltentoonstelling, (beelden)park, gebouwde omgeving, atelier van een kunstenaar)	kennismaken met culturele instellingen waar beeldende kunst/vormgeving te zien is	kennismaken met culturele instellingen en plekken waar beeldende kunst/vormgeving te zien is
Kennismaken met beeldaspecten, materialen en technieken	spelenderwijs onderzoeken (binnen de context van een thema, onderwerp) van beeldaspecten zoals vorm, kleur, ruimte, textuur, compositie	experimenteren (binnen de context van een thema, onderwerp) met beeldaspecten, zoals vorm, kleur, ruimte, textuur, compositie	onderzoeken van onderwerpen en thema's uit beeldende kunst/vormgeving, wereldoriëntatie/erfgoed en verzameling gebruiken als inspiratiebron bij

Onderwerp	fase 1	fase 2	fase 3
			eigen kunstuiting.
	spelenderwijs onderzoeken (binnen de context van een thema, onderwerp) van mogelijkheden van materialen en technieken zoals tekenen/schilderen, knippen/plakken, ruimtelijk construeren, werken met plastische, textiele en digitale middelen	experimenteren (binnen de context van een thema, onderwerp) met materialen en technieken zoals tekenen/schilderen, knippen/plakken, ruimtelijk construeren, werken met plastische, textiele en digitale middelen	gericht experimenteren (binnen de context van een thema, onderwerp) met beeldaspecten zoals vorm, kleur, ruimte, textuur, compositie
		laten leiden bij het experiment door de richtlijnen van de opdracht en toevallige ontdekkingen	gericht experimenteren (binnen de context van een thema, onderwerp) met materialen en technieken zoals tekenen/schilderen, knippen/plakken, ruimtelijk construeren, werken met plastische, textiele en digitale middelen
			laten leiden bij het experiment door de richtlijnen van de opdracht en toevallige ontdekkingen met gebruik van beeldaspecten, materialen en technieken
Maken van beeldend werk	gebruiken van een betekenisvol onderwerp als inspiratiebron voor een eigen beeldend werkstuk	persoonlijke invulling geven aan een opdracht en daarbij gebruikmaken van ontdekkingen uit de onderzoeksfase	plannen uitvoeren en gebruikmaken van kennis en ervaring met beeldaspecten, materialen en technieken om de zeggingskracht van het eigen werk zo groot mogelijk te maken
	vormgeven van eigen ideeën en experimenten in beeldende werkstukken	rekening houden met de richtlijnen van de opdracht en keuzes motiveren	motiveren van eigen keuzes en daarbij een relatie leggen met het uitgevoerde oriënterend

Onderwerp	fase 1	fase 2	fase 3
			onderzoek
	benoemen van gebruikte materialen en gereedschappen		
	in acht nemen van regels voor veilig gebruik		
Reflecteren op beeldend werk van zichzelf en de ander	vertellen over eigen beeldend werk (wat heb je gemaakt en hoe heb je dat gedaan?)	vertellen over verschillende oplossingen bij het maken van beeldend werk en werkproces en dat van anderen	presenteren van eigen beeldend werk
	kijken naar en praten over beeldend werk van groepsgenoten	waardering uitspreken voor eigen beeldend werk(proces) en dat van anderen	vertellen over het verloop van het werkproces en daarbij eigen beeldend werk vergelijken met de criteria van de opdracht en eigen criteria
	vergelijken van de eigen werkwijze met die van beeldend vormgevers/ kunstenaars	vertellen over de gebruikte inspiratie van kunstenaars vanuit binnen- en buitenschoolse situaties	beargumenteren van waardering voor eigen product en proces en dat van anderen en daarbij gebruikmaken van kennis en inzicht in beeldende vormgeving en andere kunstzinnige vakken
			vergelijken van oplossingen in het eigen beeldend werk met die van beeldend kunstenaars/ vormgevers
Inhoudslijn Muziek			
	PO Kerndoelen 54, 55 • PO Kerndoel 54: De leerlingen leren beelden, taal, muziek, spel en beweging te gebruiken om er gevoelens en ervaringen mee uit te drukken en om er mee te communiceren.	PO Kerndoelen 54, 55 • PO Kerndoel 54: De leerlingen leren beelden, taal, muziek, spel en beweging te gebruiken om er gevoelens en ervaringen mee uit te drukken en om er mee te communiceren.	PO Kerndoelen 54, 55 • PO Kerndoel 54: De leerlingen leren beelden, taal, muziek, spel en beweging te gebruiken om er gevoelens en ervaringen mee uit te drukken en om er mee te communiceren.

Onderwerp	fase 1	fase 2	fase 3
	<ul style="list-style-type: none"> PO Kerndoel 55: De leerlingen leren op eigen werk en dat van anderen te reflecteren. 	<ul style="list-style-type: none"> PO Kerndoel 55: De leerlingen leren op eigen werk en dat van anderen te reflecteren. 	<ul style="list-style-type: none"> PO Kerndoel 55: De leerlingen leren op eigen werk en dat van anderen te reflecteren.
Het creatieve proces bij muziek	doorlopen van een creatief proces in vier fases: oriënteren-onderzoeken-uitvoeren-evalueren	doorlopen van een creatief proces in vier fases: oriënteren-onderzoeken-uitvoeren-evalueren	doorlopen van een creatief proces in vier fases: oriënteren-onderzoeken-uitvoeren-evalueren
	onderzoeken van betekenisvolle onderwerpen en thema's uit de eigen belevingswereld en cultuur, waaronder cultureel erfgoed, en deze verbeelden in muziek	onderzoeken van betekenisvolle onderwerpen en thema's uit de eigen belevingswereld en cultuur, waaronder cultureel erfgoed, en deze verbeelden in muziek	onderzoeken van betekenisvolle onderwerpen en thema's uit de eigen belevingswereld en cultuur, waaronder cultureel erfgoed, en deze verbeelden in muziek
	reflecteren op muziek tijdens alle fases van het creatieve proces	reflecteren op muziek tijdens alle fases van het creatieve proces	reflecteren op muziek tijdens alle fases van het creatieve proces
Luisteren naar muziek	een eigen betekenis geven aan beluisterde muziek (bijv. in gesprekjes, door te bewegen op muziek, plaatjes aan te wijzen, door muziek te tekenen)	een eigen betekenis geven aan beluisterde muziek en kennis nemen van betekenissen die anderen aan muziek geven (waaronder de componist)	vergelijken van de eigen betekenisgeving in muziek met die van anderen en daarbij openstaan voor ideeën van anderen, (waaronder de componist of uitvoerder)
	kennismaken met verschillende soorten 'live' muziek op plekken waar muziek gemaakt wordt (bijv. musicus in de klas, schoolconcertje, muziektheatervoorstelling)	kennismaken met culturele instellingen waar muziek gemaakt wordt (bijv. muziekpodia) en met verschillende soorten 'live' muziek	kennismaken met culturele instellingen waar muziek gemaakt wordt (bijv. muziekpodia) en met verschillende soorten 'live' muziek
	actief luisteren naar korte stukjes (live) muziek uit een breed repertoire aansluitend bij de belevingswereld: muziek afkomstig uit verschillende culturen en verbonden met het onderwerp	actief luisteren naar korte stukjes (live) muziek uit een breed repertoire aansluitend bij de belevingswereld en verbonden met het onderwerp: muziek afkomstig uit verschillende culturen/stijlperioden, met	actief luisteren naar (live) muziek uit een breed (onbekend) repertoire verbonden met het onderwerp: muziek afkomstig uit verschillende culturen/stijlperioden, met verschillende betekenissen, met verschillende

Onderwerp	fase 1	fase 2	fase 3
		verschillende betekenissen, met verschillende vormprincipes (herhaling, variatie, contrast)/ vormeenheden (motief, thema, muzikale zinnen)	vormprincipes (herhaling, variatie, contrast)/vormeenheden (motief, thema, muzikale zinnen) en compositievormen (zoals canon, rondo, variatievormen)
Kennismaken met klank, vorm en notatie van muziek	onderscheiden van betekenissen en klanktegenstellingen (hoog-laag, hard-zacht, lang-kort) in muziek (van een breed repertoire)	herkennen en benoemen van thema's in muziek (van een breed repertoire)	herkennen en analyseren van variaties op muzikale thema's
	uitdrukken van betekenissen en klanktegenstellingen in beweging en tekeningen	herkennen en benoemen van verschillen in klank en de vormaspecten herhaling en contrast in muziek van een breed repertoire	toepassen van variatie als vormprincipe in eigen composities
	ontdekken van klankaspecten (bijv. hoogte, volume, duur) van verschillende klankbronnen (bijv. stem, eigen lichaam, muziekinstrumenten) door te manipuleren en te experimenteren	ontwerpen van muziekstukjes met gebruikmaking van muzikale tegenstellingen (bijv. hard-zacht, snel-langzaam, hoog-laag, kort-lang, veel-weinig instrumenten), herhaling en contrast	bewust structuur aanbrengen in eigen composities met gebruikmaking van klank- en vormaspecten van muziek
	verwerken van een situatie, sfeer of muzikale tegenstelling in een geïmproviseerd klankstukje (bijv. met gebruik van stem, lichaamsklanken en/of instrumenten)	weergeven van eigen muzikale ideeën en reproduceren met behulp van tekeningen en grafische notaties	vormgeven van eigen muzikale ideeën en eventueel verklanken met gebruikmaking van muziektechnologie (bijv. apps om muziek te maken)
	beluisteren, herkennen en benoemen van de meest gebruikte schoolinstrumenten	beluisteren, herkennen en benoemen van het schoolinstrumentarium en van enkele veelvoorkomende instrumenten uit de pop, wereld en klassieke muziek	onderscheiden van specifieke klankaspecten (bijv. hoogte, volume, duur) en die weergeven in passende grafische symbolen

Onderwerp	fase 1	fase 2	fase 3
	globaal weergeven van muzikale ideeën in een tekening of een eenvoudige grafische notatie		beluisteren en herkennen van enkele veelvoorkomende instrumenten uit de pop, wereld en klassieke muziek
Muziek maken: zang en instrumentaal	zingen in groepsverband van éénstemmige liedjes (binnen een omvang c'-b')	in groepsverband of zelfstandig zingen (zuiver, helder gearticuleerd, met expressie en in een omvang van c'-c'')	zelfstandig en correct zingen van liederen met nadruk op zuiverheid, articulatie en expressie en met instrumentale begeleiding
	opbouwen van een breed repertoire liedjes/versjes aansluitend bij de directe belevingswereld	meezingen met een begeleiding	opbouwen van een uitgebreid repertoire aan liedjes en canons in meerdere talen en uit diverse culturen
	fraseren volgens de vorm van een lied	een lied in canon zingen en adequaat reageren op een inzetgebaar	spelen van eenvoudige ritmische en melodische (begeleidings-)patronen (ook meerstemmig)
	weergeven van maat en tempo van de muziek in beweging	opbouwen van een repertoire aan liedjes in meerdere talen en uit diverse culturen	auditief volgen en uitvoeren van bestaande grafisch- en traditioneel genoteerde composities
	uitvoeren (bijv. klappen, trommelen) van eenvoudige ritmische patronen	uitvoeren (bijv. klappen, trommelen) van eenvoudige ritmische en melodische (begeleidings-)patronen	op de juiste wijze bespelen van schoolinstrumentarium of een ander instrument
	gelijk beginnen en eindigen bij de uitvoering van een lied met een groep (inleidingsgebaar)	uitvoeren van eenvoudige grafisch genoteerde composities of pictogrammen	luisteren naar anderen tijdens het musiceren in groepsverband en een kwalitatieve bijdrage leveren aan het gezamenlijke muzikale resultaat
	verklanken van grafische notaties en tekeningen (relatie symbool-	op de juiste wijze bespelen van schoolinstrumentarium	uitvoeren van een lied of zelfgemaakt muziekstukje

Onderwerp	fase 1	fase 2	fase 3
	klank)		
	bespelen van de meest gebruikte schoolinstrumenten	luisteren naar anderen tijdens het zingen en spelen in groepsverband	
	luisteren naar elkaar bij samen musiceren (evt. tempo en volume aanpassen)	uitvoeren (alleen of in groepsverband) van een kort muziekstukje, een eigen idee of bestaande compositie aan anderen	
	uitvoeren (alleen of in groepsverband) van een kort muziekstukje		
Reflecteren op muziek van zichzelf en anderen	vertellen over eigen muzikale ideeën en daarbij basale muzikale begrippen gebruiken (bijv. hard-zacht, snel-langzaam, hoog-laag)	muzikale keuzes maken (in overleg) en daarover vertellen	keuzes maken uit eigen muzikale ideeën en alternatieven en deze beargumenteren
	met aandacht luisteren naar de muzikale ideeën van anderen (groepsgeenootjes/componisten)	constructieve feedback geven en ontvangen op muzikale presentaties	omgaan met feedback en de ontvangen suggesties verwerken in de eigen muziekuitvoering
	herkennen van de betekenis van muziek in voor kinderen relevante jaarfeesten, situaties en emoties	kennismaken van de plaats van muziek in het leven van mensen, vroeger en nu	verkrijgen van enig inzicht in de manier waarop muziek het gedrag van mensen kan beïnvloeden
		kennismaken en beseft hebben van de invloed van muziek op mensen door middel van de massamedia	
Inhoudslijn Drama			
	PO Kerndoelen 54, 55 • PO Kerndoel 54: De leerlingen leren beelden, taal, muziek, spel	PO Kerndoelen 54, 55 • PO Kerndoel 54: De leerlingen leren beelden, taal, muziek, spel	PO Kerndoelen 54, 55 • PO Kerndoel 54: De leerlingen leren beelden, taal, muziek, spel

Onderwerp	fase 1	fase 2	fase 3
	<p>en beweging te gebruiken om er gevoelens en ervaringen mee uit te drukken en om er mee te communiceren.</p> <p>• PO Kerndoel 55: De leerlingen leren op eigen werk en dat van anderen te reflecteren.</p>	<p>en beweging te gebruiken om er gevoelens en ervaringen mee uit te drukken en om er mee te communiceren.</p> <p>• PO Kerndoel 55: De leerlingen leren op eigen werk en dat van anderen te reflecteren.</p>	<p>en beweging te gebruiken om er gevoelens en ervaringen mee uit te drukken en om er mee te communiceren.</p> <p>• PO Kerndoel 55: De leerlingen leren op eigen werk en dat van anderen te reflecteren.</p>
Het creatieve proces bij drama	doorlopen van een creatief proces in vier fases: oriënteren-onderzoeken-uitvoeren-evalueren	doorlopen van een creatief proces in vier fases: oriënteren-onderzoeken-uitvoeren-evalueren	doorlopen van een creatief proces in vier fases: oriënteren-onderzoeken-uitvoeren-evalueren
	onderzoeken van betekenisvolle onderwerpen en thema's uit de eigen belevingswereld en cultuur, waaronder cultureel erfgoed, en deze verbeelden in drama	onderzoeken van betekenisvolle onderwerpen en thema's uit de eigen belevingswereld en cultuur, waaronder cultureel erfgoed, en deze verbeelden in drama	onderzoeken van betekenisvolle onderwerpen en thema's uit de eigen belevingswereld en cultuur, waaronder cultureel erfgoed, en deze verbeelden in drama
	reflecteren op drama tijdens alle fases van het creatieve proces	reflecteren op drama tijdens alle fases van het creatieve proces	reflecteren op drama tijdens alle fases van het creatieve proces
Kijken naar drama	gericht kijken en praten over een aangeboden verhaal (bijv. theaterstuk, prentenboek)	openstellen (met alle zintuigen) voor dramatisch spel en/of een theatervoorstelling rond een betekenisvol onderwerp bij reizen, avonturen, vriendschap, circus	openstellen (met alle zintuigen) voor dramatisch spel en/of een theatervoorstelling rond onderwerpen uit jeugdliteratuur en poëzie
	inspiratie opdoen uit een aangeboden verhaal voor eigen dramatisch spel	openstellen (met alle zintuigen) voor dramatisch spel en/of een theatervoorstelling rond een betekenisvol onderwerp bij nieuws en journaal	openstellen (met alle zintuigen) voor dramatisch spel en/of een theatervoorstelling rond gevoelens en beroemd zijn
	kennismaken met verschillende soorten drama in culturele instellingen waar deze zijn te zien en te beluisteren (bijv. voorstellingen in theaters)	openstellen (met alle zintuigen) voor dramatisch spel en/of een theatervoorstelling rond een betekenisvol onderwerp bij kinderliteratuur en -poëzie	openstellen (met alle zintuigen) voor dramatisch spel en/of een theatervoorstelling rond subcultuur, mode, kleding, reclame

Onderwerp	fase 1	fase 2	fase 3
		openstellen (met alle zintuigen) voor dramatisch spel en/of een theatervoorstelling rond een betekenisvol onderwerp bij verschillende theaterstijlen in eigen en andere culturen	openstellen (met alle zintuigen) voor dramatisch spel en/of een theatervoorstelling rond film en helden van het witte doek
		voeren van een beschouwingsgesprek n.a.v. dramatisch spel en/of theatervoorstelling	openstellen (met alle zintuigen) voor dramatisch spel en/of een theatervoorstelling rond theater als kunstvorm
		inspiratie opdoen uit dramatisch spel en/of theatervoorstelling voor eigen spel	openstellen (met alle zintuigen) voor dramatisch spel en/of een theatervoorstelling rond theatervormgeving
		kennismaken met verschillende soorten drama in culturele instellingen waar deze zijn te zien en te beluisteren (bijv. voorstellingen in theaters)	openstellen (met alle zintuigen) voor dramatisch spel en/of een theatervoorstelling rond geschiedenis van het theater
			openstellen (met alle zintuigen) voor dramatisch spel en/of een theatervoorstelling rond thema's uit geschiedenis (bijv. de klassieke oudheid, Shakespeare)
			realiseren dat mensen theatervoorstellingen verschillend ervaren en hiervoor openstaan
			kennismaken met verschillende soorten drama in culturele instellingen waar deze zijn te zien en te beluisteren (bijv. voorstellingen in theaters)

Onderwerp	fase 1	fase 2	fase 3
Kennismaken met elementen en technieken van drama	openstellen (met alle zintuigen) voor dramatisch spel en/of theatervoorstelling rond een onderwerp uit de belevingswereld: mensen en dieren, seizoenen en het weer, sprookjes, televisieprogramma's, dagelijkse handelingen, specifieke locaties, spel met de vertelstoel, spel vanuit voorwerpen of decor	ervaren van het verschil tussen het spelen van een personage uit een verhaal of jezelf zijn	onderzoeken van de mogelijke betekenis en zeggingskracht van de spelelementen (wie-wat-waar-wanneer-waarom), speltechnieken (bijv. (vertel)pantomime, spelen met materialen, teacher-in-role, tableau vivant, improvisatiespel, afspreekspel, spiegelspel en dialoogspel) en spelstijlen (bijv. komedie, slapstick, cabaret, opera, poppen- en maskertheater, mime) die nodig zijn voor het maken van een scène
	spelenderwijs kennismaken met dramaspel-elementen (wie-wat-waar)	onderzoeken van spelelementen (wie-wat-waar-wanneer)	ontwikkelen van een uitvoeringsplan voor een eigen dramaspel
	ervaren van het verschil tussen de dagelijkse werkelijkheid en de gespeelde werkelijkheid (doen alsof)	onderzoeken van speltechnieken en werkvormen (bijv. (vertel)pantomime, spelen met materialen, teacher-in-role, tableau vivant, improvisatiespel, afspreekspel, spiegelspel en dialoogspel)	
	ervaren dat een dramaspel gespeeld kan worden met een eigen dramaspel-idee of het idee van een ander	onderzoeken van spelstijlen (bijv. komedie, slapstick, cabaret, opera, poppen- en maskertheater, mime)	
	improviseren op spelimpulsen	onderzoeken van een spel-opdracht en meerdere oplossingen bedenken	
		herkennen van de opbouw en scènes van een toneelstuk (begin-	

Onderwerp	fase 1	fase 2	fase 3
		midden-eind)	
Spelen van drama	verbeelden van eigen ervaringen uit het dagelijkse leven in dramatische spelvormen	vormgeven in dramatisch spel van situaties uit de directe leefwereld, uit verhalen en uit de media	vormgeven in dramatisch spel van situaties uit de directe leefwereld, uit verhalen en uit de media
	spelen van eenvoudige dramaspel-situaties, rollen en verhalen met het accent op beweging	verzinnen van oplossingen tijdens het uitvoeren van een dramaspel door te improviseren	zelfstandig verzinnen van oplossingen tijdens het uitvoeren van een spel door te improviseren
	actief meespelen met dramatische werkvormen en technieken (bijv. vertelpantomime, teacher-in-role, spelen met materialen, tableau vivant en improvisatiespel)	bewust hanteren van de elementen (wie-wat-waar-wanneer) in eigen dramaspel	bewust vormgeven van de dramaspel-elementen (wie-wat-waar-wanneer-waarom) in spel
	spelen van dramaspel met meer nadruk op fysieke aspecten dan op talige aspecten	uitbeelden van de uiterlijke kenmerken van een rol door houding, gebaren, stem en taal	betekenis en zeggingskracht geven aan het eigen dramaspel door een duidelijke inzet van technieken en stijlen, vaste tekst en gespeelde emoties
	ervaren dat dramaspel een bijzondere vorm van samenwerking is	voorbereiden en spelen van een scène met een duidelijke opbouw van begin-midden-eind binnen een gegeven kader	uitvoeren van dramaspel-opdrachten en actief meespelen met dramatische werkvormen (bijv. tableau vivant, afspreekspel, dialoogspel, toneelspel, tekstspel, inspring- en improvisatiespel, voordrachtspel)
	gebruikmaken van attributen, decorelementen, poppen, kleding en schmink	uitvoeren van dramaspel-opdrachten en actief meespelen met dramatische werkvormen en speltechnieken	bewust toepassen van een theatrale vormgeving in een scène of toneelstuk (bijv. in de vorm van decor, kostuums)

Onderwerp	fase 1	fase 2	fase 3
		(bijv. (vertel)pantomime, spelen met materialen, teacher-in-role, tableau vivant, improvisatiespel, afspreekspel, spiegelspel en dialoogspel)	
		onderscheid maken tussen speelruimte en publieksruimte	een dialoog schrijven en een voorstelling maken voor publiek die gebaseerd is op een zelfgemaakt of bestaand verhaal
		geven van een uitvoering (alleen of met een groepje)	spelen met een duidelijke expressie, (verbaal en non-verbaal)
Reflecteren op dramaspel van zichzelf en anderen	praten over het eigen dramaspel (Wat heb je gespeeld? Welke rol? Hoe heb je dat gedaan?)	bespreken van het eigen vormgevingsproces en de (groeps-) uitvoering	bespreken van het dramaspel (van zichzelf, het eigen groepje, of anderen) en het vormgevingsproces ervan
	kijken naar en praten over het dramaspel van groepsgenoten	benoemen van de eigen rol in de samenwerking met anderen	motiveren van keuzes in zelf gemaakt dramaspel en aanbrengen van veranderingen in het dramaspel na feedback
	benoemen hoe de verschillende rolfiguren in het dramaspel zich voelen		waardering uitspreken voor het eigen dramaspel en voor het dramaspel en de ideeën van anderen
			opdoen van enige kennis en inzicht in de betekenis die theater heeft voor het dagelijks leven van mensen vroeger en nu
Inhoudslijn Dans			
	PO Kerndoelen 54, 55 • PO Kerndoel 54: De leerlingen leren beelden, taal, muziek, spel	PO Kerndoelen 54, 55 • PO Kerndoel 54: De leerlingen leren beelden, taal, muziek, spel	PO Kerndoelen 54, 55 • PO Kerndoel 54: De leerlingen leren beelden, taal, muziek, spel

Onderwerp	fase 1	fase 2	fase 3
	<p>en beweging te gebruiken om er gevoelens en ervaringen mee uit te drukken en om er mee te communiceren.</p> <p>• PO Kerndoel 55: De leerlingen leren op eigen werk en dat van anderen te reflecteren.</p>	<p>en beweging te gebruiken om er gevoelens en ervaringen mee uit te drukken en om er mee te communiceren.</p> <p>• PO Kerndoel 55: De leerlingen leren op eigen werk en dat van anderen te reflecteren.</p>	<p>en beweging te gebruiken om er gevoelens en ervaringen mee uit te drukken en om er mee te communiceren.</p> <p>• PO Kerndoel 55: De leerlingen leren op eigen werk en dat van anderen te reflecteren.</p>
Het creatieve proces bij dans	doorlopen van een creatief proces in vier fases: oriënteren-onderzoeken-uitvoeren-evalueren	doorlopen van een creatief proces in vier fases: oriënteren-onderzoeken-uitvoeren-evalueren	doorlopen van een creatief proces in vier fases: oriënteren-onderzoeken-uitvoeren-evalueren
	onderzoeken van betekenisvolle onderwerpen en thema's uit de eigen belevingswereld en cultuur, waaronder cultureel erfgoed, en deze verbeelden in dans	onderzoeken van betekenisvolle onderwerpen en thema's uit de eigen belevingswereld en cultuur, waaronder cultureel erfgoed, en deze verbeelden in dans	onderzoeken van betekenisvolle onderwerpen en thema's uit de eigen belevingswereld en cultuur, waaronder cultureel erfgoed, en deze verbeelden in dans
	reflecteren op dans tijdens alle fases van het creatieve proces	reflecteren op dans tijdens alle fases van het creatieve proces	reflecteren op dans tijdens alle fases van het creatieve proces
Kijken naar dans	openstellen voor dans binnen een betekenisvol onderwerp dat aansluit bij de belevingswereld, in binnen -en buitenschoolse situaties (bijv. het eigen lijf, mensen, dieren, seizoenen, het weer, feest, sprookjes en verhalen, gedichten, prentenboeken, dansen met materialen, speelliedjes)	openstellen voor dans uit verschillende tijden, stijlen en culturen binnen de context van een betekenisvol onderwerp, in binnen- en buitenschoolse situaties (bijv. streetdance, (kinder)volksdans, klassiek ballet, oude dansspelletjes, dansprogramma's op tv of YouTube)	openstellen voor dans uit verschillende tijden, stijlen en culturen binnen de context van een betekenisvol onderwerp, in binnen- en buitenschoolse situaties (bijv. streetdance, (kinder)volksdans, moderne dans, klassiek ballet, oude dansspelletjes, dansprogramma's op tv of YouTube)
	kijken naar en praten over dans (bijv. YouTube filmpjes)	voeren van een beschouwingsgesprek over een dansvoorstelling en er verschillende betekenissen aangeven met behulp van de danselementen ruimte, tijd en	voeren van een beschouwingsgesprek over een dansvoorstelling en er verschillende betekenissen aangeven met behulp van de danselementen ruimte, tijd en

Onderwerp	fase 1	fase 2	fase 3
		kracht	kracht; deze betekenissen spiegelen aan die van anderen en daarbij openstaan voor andere ideeën (waaronder de choreograaf of uitvoerder)
	kennismaken met verschillende soorten 'live' dans (bijv. danser in de klas, dansvoorstelling op school, danstheatervoorstelling)	dansvoorstellingen gebruiken als inspiratiebron voor eigen dans	gebruiken van gesprekken over dansvoorstellingen als inspiratiebron voor eigen dans
		kennismaken met verschillende soorten 'live' dans (bijv. dansvoorstelling op school, diverse danspodia in de directe omgeving, danstheater in de schouwburg)	kennismaken met verschillende soorten 'live' dans (bijv. diverse danspodia, danstheater in de schouwburg)
Kennismaken met danselementen en technieken	onderzoeken van verschillende manieren van voortbewegen in dans (bijv. huppelen, kruipen, springen, rollen)	experimenteren met combinaties van verschillende danselementen	bedenken van eigen thema's om over te dansen en daarbij dansvoorstellingen gebruiken als inspiratiebron
	ervaren van de mogelijkheden tot het uiten van emoties in dans	experimenteren met tegenstellingen in tijd, ruimte en kracht	onderzoeken van de danselementen tijd, kracht, ruimte en bewegingskwaliteiten (leiden en volgen in tweetallen/ groepjes, gelijktijdig dezelfde bewegingen dansen, dans opbouwen (begin, midden, einde), vormgevingselementen, passen en dansfiguren ontdekken, imiteren en herhalen
	improviseren in dans en daarbij fantasie gebruiken	experimenteren met bewegingskwaliteiten (bijv. vloeiende en stotende bewegingen)	gebruikmaken van bestaande dansen of dansvoorstellingen als inspiratiebron voor eigen dans

Onderwerp	fase 1	fase 2	fase 3
	spelenderwijs ontdekken van het danselement ruimte (bijv. laag bij de grond en in het middengebied), tijd (bijv. kort, lang, begin, eind, stop) en kracht (bijv. zwaar of licht bewegen)	onderzoeken van de zeggingskracht van dans door gevoelens, ervaringen, situaties en gebeurtenissen uit te drukken met gebruik van de danselementen ruimte, tijd en kracht	variëren in manieren van bewegen en daarbij de danselementen ruimte, tijd en kracht gebruiken om de dans zeggingskracht geven
		verkennen en onderzoeken van de uitdrukkingsmogelijkheden van het danselement ruimte (bijv. in verschillende richtingen), tijd (bijv. in duur, tempo, ritme, frasering) en kracht (in spanning of ontspanning)	
Uitvoeren van dans	jezelf uitdrukken in dans en daarbij de sfeer van de muziek gebruiken	reageren in dans op de stemming van verschillende soorten muziek en snelle en langzame tempowisselingen in muziek	inleven in de eigen manier van dansen en die van een ander en deze ervaringen, belevingen, interpretatie verwerken in dans
	vormgeven van eenvoudige dansbewegingen (alleen of in een tweetal)	uitvoeren van een reeks eenvoudige bewegingen/ danspassen en daarbij rekening houden met sfeer en frasering van muziek	maken van een choreografie voor dans
	vormgeven van de eigen rol als danser (individueel of in een groep) op school voor een bekend publiek	zeggingskracht geven aan dans door gebruik van de danselementen tijd, ruimte, kracht en de kwaliteit van beweging	herkennen van en toepassen in dans van muzikale verschillen (tempo, dynamiek, ritme, accenten, melodie, sfeer)
		geven van een danspresentatie	selecteren van passende muziek bij een dansthema
			tonen van verschillende manieren van bewegen in dans en daarbij

Onderwerp	fase 1	fase 2	fase 3
			rekening houden met structuur (bijv. herhaling, contrast, articulatie), frasering (bijv. begin midden einde van een beweging), de rolverdeling en de kwaliteit van beweging
			variëren met verschillende manieren van bewegen en daarbij de danselementen ruimte, tijd en kracht gebruiken
			vormgeven en verbinden van een dans met een thema zodat de dans zeggingskracht krijgt
			vormgeven en presenteren van een danscompositie
Reflecteren op dans van zichzelf en anderen	bespreken van eigen dans en dat van groepsgenoten na een danspresentatie (Wat heb je gedaan? Hoe heb je dat gedaan?)	vertellen over de eigen dans en het vormgevingsproces	motiveren van eigen keuzes aan de hand van de verschillende fases van het vormgevingsproces
		motiveren van eigen keuzes en/of die van het dansgroepje na een danspresentatie	omgaan met feedback en de ontvangen suggesties verwerken in de eigen danspresentatie
		waardering tonen voor de dansuitingen van anderen	een relatie leggen tussen de eigen betekenisgeving aan dans en die van anderen (waaronder professionele dansers)
		een relatie leggen tussen de eigen betekenisgeving in dans en die van anderen(waaronder professionele dansers)	accepteren en respecteren van de mening, ideeën en gevoelens van anderen over dans, danscultuur en danstrends
Inhoudslijn Cultureel erfgoed			

Onderwerp	fase 1	fase 2	fase 3
	<p>PO Kerndoelen 54, 55</p> <ul style="list-style-type: none"> • PO Kerndoel 54: De leerlingen leren beelden, taal, muziek, spel en beweging te gebruiken om er gevoelens en ervaringen mee uit te drukken en om er mee te communiceren. • PO Kerndoel 55: De leerlingen leren op eigen werk en dat van anderen te reflecteren. 	<p>PO Kerndoelen 54, 55</p> <ul style="list-style-type: none"> • PO Kerndoel 54: De leerlingen leren beelden, taal, muziek, spel en beweging te gebruiken om er gevoelens en ervaringen mee uit te drukken en om er mee te communiceren. • PO Kerndoel 55: De leerlingen leren op eigen werk en dat van anderen te reflecteren. 	<p>PO Kerndoelen 54, 55</p> <ul style="list-style-type: none"> • PO Kerndoel 54: De leerlingen leren beelden, taal, muziek, spel en beweging te gebruiken om er gevoelens en ervaringen mee uit te drukken en om er mee te communiceren. • PO Kerndoel 55: De leerlingen leren op eigen werk en dat van anderen te reflecteren.
Het creatieve proces bij cultureel erfgoed	doorlopen van een creatief proces in vier fases: oriënteren-onderzoeken-uitvoeren-evalueren	doorlopen van een creatief proces in vier fases: oriënteren-onderzoeken-uitvoeren-evalueren	doorlopen van een creatief proces in vier fases: oriënteren-onderzoeken-uitvoeren-evalueren
	onderzoeken van betekenisvolle onderwerpen en thema's uit de eigen belevingswereld en cultuur, waaronder cultureel erfgoed, en deze verbeelden in muziek, dans, beeldend en drama	onderzoeken van betekenisvolle onderwerpen en thema's uit de eigen belevingswereld en cultuur, waaronder cultureel erfgoed, en deze verbeelden in muziek, dans, beeldend en drama	onderzoeken van betekenisvolle onderwerpen en thema's uit de eigen belevingswereld en cultuur, waaronder cultureel erfgoed, en deze verbeelden in muziek, dans, beeldend en drama
	reflecteren op cultureel erfgoed tijdens alle fases van het creatieve proces	reflecteren op cultureel erfgoed tijdens alle fases van het creatieve proces	reflecteren op cultureel erfgoed tijdens alle fases van het creatieve proces
Kennismaken met cultureel erfgoed	kijken naar afbeeldingen en alledaagse voorwerpen (bijv. kleding, speelgoed) uit het eigen verleden van (de familie van) het kind en van kinderen van vroeger	kijken naar afbeeldingen en alledaagse voorwerpen (bijv. kleding, huisraad) van vroeger	kijken naar afbeeldingen en (kunst- en gebruiks-)voorwerpen van vroeger in historische context
	luisteren naar verhalen over vroeger (bijv. prentenboeken, sprookjes, traditionele liedjes en versjes)	luisteren naar of lezen van historische verhalen en jeugdliteratuur	luisteren naar of lezen van historische verhalen en jeugdliteratuur uit verschillende culturen, mythen en sagen

Onderwerp	fase 1	fase 2	fase 3
	vieren van tradities en gebruiken bij vieringen thuis en op school	praten over spreekwoorden en gezegden	praten over spreekwoorden en gezegden
	bekijken van gebouwen en monumenten in de wijk (bijv. huizen, boerderijen, standbeelden)	vieren van en praten over tradities en gebruiken bij vieringen thuis en op school	praten over en beschouwen van tradities en gebruiken bij vieringen en normen en waarden in verschillende culturen
	reageren op het erfgoedonderwerp of voorwerp met associaties en herinneringen aan eigen ervaringen	bekijken van gebouwen en monumenten in de stad of het dorp (bijv. kerken, molens, torens, winkels, straatnamen, gevelstenen)	kijken naar gebouwen en monumenten in de verdere omgeving of het land; werelderfgoed
	kennismaken met erfgoed in de omgeving waar deze is te zien (bijv. musea, monumenten)	kijken naar mensen die ambachten demonstreren	kijken naar landschappelijk erfgoed (bijv. terpen, dijken, polders, wegen, indeling van stad of dorp)
		kennismaken met (eenvoudige) kaarten en plattegronden	kennismaken met historische kaarten, plattegronden en archiefdocumenten
		openstaan voor betekenissen die anderen geven (waaronder experts en ervaringsdeskundigen) en reageren met associaties en herinneringen aan eigen ervaringen en (eerder opgedane) kennis	spiegelen en met elkaar in verband brengen van eigen betekenisgeving en inzichten van anderen
		kennismaken met culturele instellingen waar erfgoed is te zien (bijv. musea, monumenten)	realiseren dat cultureel erfgoed betrekking heeft op thema's en tijdvakken uit wereldoriëntatie
			kennismaken met culturele instellingen waar erfgoed is te zien (bijv. musea, monumenten)

Onderwerp	fase 1	fase 2	fase 3
Onderzoeken en beleven van cultureel erfgoed	onderzoeken van een verzameling, verhaal of voorwerp en benoemen wat je ziet, ruikt, hoort, proeft of voelt	onderzoeken van een erfgoedbron (bijv. een verzameling of voorwerp, tekst, afbeelding, de eigen culturele omgeving, gewoontes, gebruiken, tradities, verhalen en rituelen)	onderzoeken van een aantal (zelf verzamelde) erfgoedbronnen en deze vergelijken
	beleven van en fantaseren over de historie van erfgoed (een voorwerp of een verhaal) door er gericht naar te kijken, erover te praten en er vragen over te stellen	een gesprek voeren over cultureel erfgoed, er verschillende betekenissen aan toekennen en op een eenvoudig niveau historisch redeneren over verandering en continuïteit	tegen elkaar afwegen van verschillende betekenissen van erfgoed en de ontstaansgeschiedenis van het erfgoed hierbij betrekken
			erfgoed vanuit meerdere perspectieven bekijken in heden en verleden
			beargumenteren waarom het erfgoed als waardevol kan worden beschouwd voor de samenleving en of het de moeite waard is om te bewaren
Maken van een eigen verbeelding van cultureel erfgoed	verbeelden van het (eigen) verleden en zich inleven in de tijd van het erfgoed (bijv. babyfoto's van jezelf of je (groot)ouders, oude telefoon)	verbeelden van het (eigen) verleden en zich inleven in de tijd van het erfgoed (bijv. bij een monument ervaren hoe een ridder of rijke koopman leefde, bij werkzaamheden in huis of een bepaald beroep realiseren hoe allerlei werk vroeger met de hand werd gedaan)	verbeelden van het (eigen) verleden en zich inleven in de tijd van het erfgoed (bijv. in een museum jezelf verplaatsen in de getoonde situatie)
	een eigen invulling geven aan erfgoed door verschillende media als woord, beeld, muziek/geluid en beweging	een eigen invulling geven aan erfgoed door verschillende media als woord, beeld, muziek/geluid en beweging; daarbij kennis over	een eigen invulling geven aan erfgoed door verschillende media als woord, beeld, muziek/geluid en beweging; daarbij kennis over

Onderwerp	fase 1	fase 2	fase 3
		het erfgoed tonen	het erfgoed tonen
		een eigen of nieuwe betekenis geven aan cultureel erfgoed (bijv. aan de hand een gesprek of werkstuk)	een eigen of nieuwe betekenis geven aan cultureel erfgoed en hierbij de waarde van het cultureel erfgoed voor het heden betrekken (bijv. aan de hand van een gesprek of werkstuk)
Reflecteren op verbeeldingen van cultureel erfgoed van zichzelf en anderen	vertellen over wat er is verbeeld en/of gemaakt, geïnspireerd door cultureel erfgoed	presenteren van een eigen kunstzinnige creatie geïnspireerd door cultureel erfgoed aan anderen en aangeven welke keuzes hierbij zijn gemaakt in de uitvoering; motiveren van deze keuzes	presenteren van een eigen kunstzinnige creatie geïnspireerd door cultureel erfgoed aan anderen (evt. ook buiten de school) en aangeven welke keuzes hierbij zijn gemaakt in de uitvoering; motiveren van deze keuzes
		benoemen van de mogelijke betekenis van erfgoed in relatie tot de eigen leefwereld en identiteit; een relatie leggen tussen zijn eigen betekenisgeving en die van experts	benoemen van de mogelijke verschillende betekenissen van het cultureel erfgoed in relatie tot eigen en andermans identiteit en hierover discussiëren
		accepteren en respecteren van meningen, ideeën en gevoelens van anderen over erfgoed	tonen van historisch besef in relatie met het cultureel erfgoed
			accepteren en respecteren van meningen, ideeën en gevoelens van anderen over erfgoed